

Landspakket **Curaçao**

Uitvoeringsagenda
1 april – 31 augustus 2024

Op 4 april 2023 zijn Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Nederland in het kader van de implementatie van de landspakketten voor de uitvoering van hervormingen in de publieke sector van de Caribische landen van het Koninkrijk een nieuwe fase gestart middels de ondertekening van de Onderlinge Regeling samenwerking bij hervormingen. Deze onderlinge regeling vormt de basis waarop de Caribische landen in het Koninkrijk en Nederland met elkaar samenwerken bij de uitvoering van genoemde hervormingen en heeft eigenaarschap, gelijkwaardigheid, gemeenschappelijkheid als leidende beginselen.

Voor u ligt de Uitvoeringsagenda van Curaçao voor de periode 1 april – 31 augustus 2024. De focus ligt in de nieuwe periode op de onderstaande beoogde resultaten.

In het kader van het programma verbeteren functioneren overheid (VFO) worden er organisatie- en formatierapporten en inrichtingsplannen voor alle 9 ministeries opgesteld. Ondertussen staat in een aanstaand overleg in het kader van het Centraal Georganiseerd Overleg Ambtenarenzaken (CGOA) het Sociaal Beleidskader geagendeerd.

De implementatie van Microsoft 356 wordt in de komende periode bij alle ministeries in gang gezet en afgerond. Daarnaast dient besluitvorming over een digitale identificatieplaats plaats te vinden, teneinde verder te kunnen met de modernisering van de overheidsdienstverlening aan burgers.

De hervorming en modernisering van de Belastingdienst vordert gestaag. In de komende periode zal de nieuwe organisatiestructuur zijn beslag krijgen. De resultaten laten zich op termijn meten door middel van hogere belastingopbrengsten en het inhalen van achterstanden in de behandeling van aangiften en bezwaren. Ook voor wat betreft de hervorming van het belastingstelsel worden de nodige stappen gemaakt.

Op het gebied van economische ontwikkeling wordt er gewerkt aan verschillende visienota's voor zowel de binnenstad als het Schottegat. Daarnaast wordt er gewerkt aan een plan voor de inrichting van een afdeling vastgoed binnen Domeinbeheer, die een aanzienlijk deel van het overheidsvastgoed gaat beheren en als opdrachtnemer voor de ministeries gaat werken ten aanzien van de overheidshuisvesting.

Voor wat betreft de hervorming van de zorg is enige vertraging opgetreden bij de afronding van belangrijke deelonderzoeken. Het rapport over het deelonderzoek 'CARE', over de niet op genezing gerichte zorg, is nu in concept klaar. De resterende deelonderzoeken worden in de komende maanden afgerond.

In fase 1 van het project achterstallig onderhoud scholen, wordt het onderhoud bij de laatste scholen conform planning afgerond in het tweede kwartaal. Onderdeel van dit project is de uitvoering van het strategisch huisvestingsplan. Dit loopt vertraging op vanwege een nieuwe aanpak van het duurzaam onderhoud en het spreidingsplan.

De modernisering en hervorming van de online kansspelsector staat deze periode in het teken van de afronding van de Landsverordening op de Kansspelen.

Leeswijzer

In deze Uitvoeringsagenda zijn de gerealiseerde afspraken uit de Uitvoeringsagenda voor het eerste kwartaal van 2024 verdwenen. De afspraken uit de Uitvoeringsagenda voor het eerste kwartaal 2024 die nog gerealiseerd moeten worden blijven staan en nieuwe afspraken voor het de periode april-augustus 2024 zijn toegevoegd. Op deze manier is het overzichtelijk welke afspraken gelden voor de komende periode. De beoogde resultaten worden doorgenummerd, zodat duidelijk is dat er stappen vooraf zijn gegaan aan de huidige afspraken.

G.S. Pisas
Minister-president van Curaçao

A.C. van Huffelen
Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Thema A:
Financieel beheer

Thema B:
Kosten en effectiviteit publieke sector

Thema C:
Belastingen

Thema D:
Financiële sector

Thema E:
Economische hervormingen

Thema F:
Zorg

Thema G:
Onderwijs

Thema H:
Versterken rechtsstaat

Thema A: **Financieel beheer**

Doel • het beheersen en het op orde krijgen van het financieel beheer en het financieel toezicht vanuit de noodzaak om als overheid 'in control' te zijn.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Doorlichting door Nederland samen met Curaçao van de praktijk van het begrotingsproces (met name de voorbereiding en opstelling van de begroting voor het komende jaar en de uitvoering van het lopende jaar (begrotingswijzigingen): begrotingsproces, begrotingsregels, meerjarenramingen (gewone dienst en kapitaaldienst), taken/verantwoordelijkheden/bevoegdheden (meest) relevante actoren (voorverkenning).	9. Basis op orde: Het op orde brengen van de werking van het begrotingsproces, zodanig dat de opzet en de kwaliteit van de beleidsbegroting aanzienlijk verbeteren en alle partijen meer hun rol- en verantwoordelijkheid voor de begroting dragen.	31 december 2024	Curaçao + Nederland	Betreft de implementatie van de aanbevelingen uit de doorlichting van het begrotingsproces. Een werkgroep werkt diverse voorstellen uit die de overlegstructuur en procedures verbeteren, zodanig dat de verantwoordelijkheden weer meer bij de ministeries komen te liggen. Ook zal een voorstel worden uitgewerkt voor een verbetering van de opzet van de beleidsbegroting, zodanig dat deze overzichtelijker en eenvoudiger wordt. Na (bestuurlijke) goedkeuring van de voorstellen kan tot implementatie worden overgegaan.
				10. Een stapsgewijze verbetering en herontwerp van het begrotingsbeleid, het begrotingsproces en de begrotingsopzet naar een meerjarig beleids- en doelstelling gedreven vorm van begroten (policy based budgeting).	31 oktober 2025	Curaçao + Nederland	Betreft de implementatie van de aanbevelingen uit de doorlichting van het begrotingsproces. Er wordt een blauwdruk en implementatieplan opgesteld voor hoe policy based budgeting in Curaçao stapsgewijs geïmplementeerd kan worden. Na (bestuurlijke) goedkeuring kan tot implementatie worden overgegaan.
		A.1.2	Toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening die tijdig gereed is.	10. Verbeterd (jaareinde) proces en planning uitgewerkt om de doorlooptijd van de oplevering en controle van de jaarrekening fors te verminderen.	15 oktober 2024	Curaçao	De jaarrekening over 2022 is afgerond. Er is een nieuwe planning en aanpak opgesteld, zodat de controleverklaring over jaarrekening 2023, uiterlijk medio oktober 2024 kan worden afgegeven.
				12. Aanvullend onderzoek naar mogelijkheden die kunnen helpen bij de uitvoering van de Roadmap Financieel Beheer, zoals aanpassingen in beleid en regelgeving.	n.n.b.	Curaçao + Nederland	Wegens verschillende lopende trajecten is het onderzoek nog niet gestart en voorlopig is ook niet de capaciteit beschikbaar om een seperaat onderzoek uit te voeren. Prioriteit wordt gegeven aan het afronden van lopende trajecten. Wel zal het onderwerp alvast impliciet worden meegenomen bij de uitvoering van de Roadmap (zie ook A.1.2.18).
				13. Roadmap: Met betrekking tot het deeltraject "Beloning van Personeel" zal middels interne en externe rapportage worden vastgesteld dat de interne controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de opgenomen personeelsgegevens in de personeelsadministratie en de doorgevoerde mutaties in de salarisadministratie t/m 30 juni 2022 is afgerond (inclusief rapportage).	1 april 2024	Curaçao	De controles worden uitgevoerd door de IAD-Fin. Het rapport wordt eind maart door de IAD-Fin opgeleverd. De Program Board Roadmap (PBR) houdt toezicht op de voortgang.
				14. Onderzoek ten behoeve van de implementatie van de nieuwe werkwijze is afgerond.	n.n.b.	Curaçao + Nederland	Het onderzoek voldeed niet aan de verwachtingen en er is gebleken dat sprake is van een directe samenloop met maatregel B.4. Bezien wordt nog hoe beide trajecten in samenhang kunnen worden opgepakt.
				19. Roadmap: Alle personeelsgegevens in de personeelsadministratie zijn up-to-date.	30 juni 2024	Curaçao + Nederland	Oplossen onzekerheid omtrent de juistheid en rechtmatigheid van de verantwoorde personeelskosten.
				20. Roadmap: Studieleningen worden juist en volledig gewaardeerd.	30 juni 2024	Curaçao + Nederland	Oplossen onzekerheid omtrent de waardering van de studieleningen.
				21. Roadmap: Er wordt een bevestiging bij de jaarrekening van Curaçao verstrekt.	30 september 2024	Curaçao + Nederland	Oplossen van het knelpunt van het ontbreken van een bevestiging van de Raad van Ministers bij de jaarrekening.
				22. Roadmap: Belastinginkomsten worden getrouw en rechtmatig verantwoord.	31 december 2024	Curaçao + Nederland	Oplossen van de onzekerheid omtrent getrouwheid en rechtmatigheid van de opbrengsten uit hoofde van de belastingen.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
A.1	vervolg	A.1.3	Overzicht van de taken & rollen van de instituties die betrokken zijn bij het begrotings- en verantwoordingsproces en eventuele verbetervoorstellen in de (onderlinge) samenwerking daarbij.	6. Onderzoeken mogelijkheden voor een alternatieve aanpak om de positie en effectiviteit van de instituties te optimaliseren.	Q2 2024	Curaçao + Nederland	Door de Algemene Rekenkamer van Curaçao en de Algemene Rekenkamer Nederland wordt gezamenlijk een aanpak uitgewerkt voor rechtstreekse collegiale ondersteuning. De aanpak zal naar verwachting in Q2 zijn afgerond in plaats van Q1. Bezien wordt of een dergelijke aanpak, voor zover nodig, ook mogelijk is bij de Raad van Advies.
		A.1.4	Uitwerken van een integrale visie en een stappenplan voor de langere termijn om het financieel beheer (incl. toezicht), het financieel beleid en het begrotingsproces op orde te krijgen, vanuit de noodzaak om als overheid in control te zijn.	2. Bestuurlijk vaststellen van een Theory of Change en bijbehorende routekaarten voor geheel thema A.	1 april 2024	Curaçao	De opgestelde Theory of Change is ambtelijk besproken en wordt op een aantal punten nog afgestemd op met maatregel B.4. De bestuurlijke vaststelling kan waarschijnlijk nog in Q1 plaatsvinden.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Bepalen (o.a. op basis van bestaande onderzoeken) of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties naast de eisen van rechtmatigheid en legitimiteit voldoen aan de eisen van effectiviteit en efficiency en of de aanbevelingen uit het rapport “Mollen (2014)” en de het rapport van de Algemene Rekenkamer “Subsidie. Afwijkingen op de subsidieverordening en het subsidiebeleid over de jaren 2010 t/m 2015” (2018) zijn geïmplementeerd.	10. Evaluatie pilot SOAW en bepalen vervolg.	30 april 2024	Curaçao + Nederland	De pilot is positief geëvalueerd. In het kader van een duurzame borging zal een aanpak worden opgesteld voor de implementatie van een systeem die het subsidieproces zal gaan ondersteunen. Daarnaast zal een aanpak worden opgesteld voor de verdere training en professionalisering van de subsidie-unit en de stichtingen.
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.0	Activiteit nader in te vullen				

Thema B: **Kosten en effectiviteit publieke sector**

Doel

- de doelmatigheid van de publieke sector verhogen door een verlaging van de public wage bill (in lijn met het Caribisch gemiddelde van 10 procent van het BBP) en het terugdringen van de kosten van de publieke sector in algemene zin;
- het verhogen van de kwaliteit en de effectiviteit (inclusief uitvoeringskracht) van de publieke sector.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend			Curaçao	
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-)overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/ doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.2	Uitvoeren doorlichting overheids-nv's.	1. Definitieve eindrapportage opgeleverd.	31 mei 2024	Curaçao + Nederland	Het onderzoek wordt uitgevoerd door de SOAB en bestaat uit twee trajecten: 1) een analyse van het beleidskader en 2) een doorlichting van vijf overheid-nv's. Het onderzoek zal naar verwachting twee maanden langer duren dan eerder gepland.
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Vaststellen overall plan van aanpak verbetertrajecten	8. Uitvoeren quick scans 9 ministeries, met prioriteit bij organisatie-inrichting ministeries.	30 juni 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. Fase 1 van de quick scans is afgerond met het vaststellen van basisrapporten per ministerie. De voorgaande deadline was 1 juli 2023. Fase II vindt plaats in Q1 en Q2 2024. Er worden O&F rapporten opgemaakt en een besluit wordt genomen over inrichtingsplannen (B9.1). De voorgaande deadline was 30 september 2023.
				13. Werving en selectie programmaorganisatie.	1 mei 2024	Curaçao	De datum geactualiseerd. De werving en selectie ten behoeve van de programmaorganisatie is van start en loopt door in Q2 2024. De deadline was 1 maart 2023.
				14. Start implementatietraject.	1 april 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. De start is afhankelijk van vaststelling van Sociaal Beleidskader en de startdatum van de implementatie. De implementatieactiviteiten zijn uitgewerkt in het Implementatieplan dat per 30.11.2023 is geactualiseerd.
				15. Evaluatie versterken MT SOAW.	1 april 2024		Zoals in Uitvoeringsagenda Q1 2023 onder activiteit B4.6.1. vastgesteld, wordt de inzet van een aanvullend MT-lid bij SOAW, na één jaar geëvalueerd. Datum geactualiseerd.
				16. Inrichten mobiliteitsbureau.	1 oktober 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. Extern bureau zal projectmanagement op zich nemen voor in- en oprichten mobiliteitsbureau per 01.04.2024 gericht op vrijwillig mobiliteit (fase I), tussenfase voor verdere inbedding en training per 01.07.2024 (fase II) en gericht op gedwongen mobiliteit per 01.10.2024 (fase III) (voorheen B.6.3.6).

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.4	vervolg	B.4.2	Doorlichting wetgevingsfunctie	1. Actualiseren, consolideren en digitaliseren wettenbestand conform huidig staatsbestel (wegwerken achterstanden ontstaan na 10-10-10).	31 maart 2025	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. De tweede fase van dit project die onlangs in ging zal eind maart 2025 zijn afgerond. In het eerste kwartaal wordt het verbeteren van de huidige wettenbank voor rijkswetgeving opgestart.
				4. Ondersteuning wetgevingsfunctie t.b.v. uitvoeren Landspakket.	Doorlopend	Curaçao + Nederland	In maart 2024 vindt er een evenement plaats ter versterking van de wetgevingsketens van de Caribische Landen. Coördinatie bij inzet van wetgevingsjuristen is een voornaam thema.
				6. Opleveren functiewaarderingsonderzoek en aanbieden rapport RvM.	1 juni 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. Het onderzoek is afgerond. Wanneer het rapport met functiebeschrijvingen definitief is, wordt het aangeboden bij de RvM. Beoogde opleverdatum was 30 september 2023.
				8. Besluitvorming functiewaarderingsrapport (incl. financiering).	1 augustus 2024	Curaçao	Het rapport met functiebeschrijvingen ligt momenteel ter advies voor bij VFO/BPD (B4.1). Dit resultaat is een vervolg op B.4.2.6. uit voorgaande uitvoeringsagenda's.
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versobering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.3	In aanvulling op het vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden wordt een benchmark onderzoek uitgevoerd waarin de arbeidsvoorwaarden uit de (semi)publieke sector worden vergeleken met de private sector.	8. Bestuurlijke reflectie gereed over B5 inclusief doorkijk over hoe verder.	29 maart 2024	Curaçao	Op basis van de bestuurlijke reflectie over B5 wordt vervolgens afgesproken welke aspecten nader worden uitgewerkt.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.3	Implementatie mobiliteitsbeleid	7. Sociaal plan: concept ontwerp-beleidsdocument Sociaal Plan gereed.	30 juni 2024	Curaçao	De inzetbrief voor Sociaal Beleidskader Organisatieverandering is eind maart 2023 aangeboden aan het CGOA. Overleg met het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA) is gepland en loopt door in Q2 2024. Streefdatum bereiken akkoord is geactualiseerd vanwege de opgelopen vertraging. Deze activiteit is officieel vanaf Q3 2023 onder gebracht in het Programma VFO. Resultaat B4.1.10 wetgevingstraject t.b.v. organisatie verandering (wet- en regeling (LABO 2.0 en mandaatregeling) uit de voorgaande uitvoeringsagenda's is met dit resultaat samengevoegd. De voorgaande deadline was 30 september 2023.
		B.6.6	Moderniseren arbeidsvoorwaarden	1. Beleidskader gereed.	1 juni 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. Het PvA is vastgesteld. In lijn met de planning van het realiseren van het beleid in het plan is deadline aangepast. Voorgaande deadline was 15 augustus 2023.
		B.6.7	Optimaliseren personele inzet programmastructuur en staande organisatie Ministerie BPD: investeren in aansluiting van de programmastructuur op de staande organisatie van het Ministerie BPD.	3. Ambtenaren die betrokken zijn bij het Landspakket zijn getraind op het gebied van projectmanagement.	1 november 2024	Curaçao en Nederland	Datum geactualiseerd. De voorbereiding van de training in afstemming met Aruba heeft geleid tot een aangepaste planning. De training zal naar verwachting in januari van start gaan.
				4. Opstellen roadmap.	1 november 2024	Curaçao en Nederland	Datum geactualiseerd. Het afmaken van de roadmap wordt gecombineerd met de training projectmanagement.
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.0	Activiteit nader in te vullen				
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.3	Vastellen plannen van aanpak op de onderdelen uit het overall plan van aanpak versterking HR-functie	2. Implementatie PvA HR service delivery model.	1 januari 2025	Curaçao	De transitiemanager heeft in het eerste kwartaal 2024 een plan van aanpak opgeleverd. Herinrichting van ketenorganisatie HRO is onderdeel van de opdracht. De implementatie loopt de rest van 2024 door. Dit resultaat is een vervolg op resultaat B.8.3.1 uit voorgaande uitvoeringsagenda's.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Herijken businessplannen 2010 naar meerjarige planning, waarbij een public wage bill van 10% BBP gerealiseerd wordt in 2026.	1. Oplevering en vaststelling organisatie- en formatierapporten.	1 juli 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. Uitvoering van de tweede fase van de quick scan loopt en heeft negen Organisatie en Formatierapporten (O&F) en negen rapportages met uitwerkingspunten per ministerie (B.4.1.8) als resultaat.
B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.3	Implementatie plan van aanpak	7. Regierol werkgroep Huisvestingsbeleid vastgesteld door RvM.	1 april 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. De regierol van de werkgroep Huisvestingsbeleid wordt vastgesteld met een besluit van de RvM. De werkgroep vervult daarna een sleutelrol in het effectueren van het onlangs vastgestelde huisvestingsbeleid.
				9. Reductie energieverbruik overheid huisvesting.	31 maart 2024	Curaçao	De voorgestelde beheersmaatregelen worden in Q1 alsnog omgezet naar een concept beleidskader. Er is een projectleider aangesteld bij Aqualectra die zal adviseren over een aantal quick wins. Min BPD is in afwachting van adviesrapporten over reductie energieverbruik van Aqualectra. Het realiseren van energiereductie valt niet onder de verantwoordelijkheid van de uitvoerders van activiteiten i.h.k.v. B10, maar draagt wel bij aan de besparingsdoelstelling.
				12. Nota 'probleemanalyse' & verbetervoorstellen door de nieuwe vastgoedmanager.	1 april 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. De nota is gereed voor besluitvorming in de stuurgroep. De voorbereidingen voor afstoten vastgoed kan worden gestart. De voorgaande afrondingsdatum was 30 september 2023.
				13. Kwantitatieve nulmetingen (m2 per medewerker) t.b.v. een Huisvestingsplan per ministerie.	1 mei 2024	Curaçao	Datum aangepast. Nu dat het nieuwe huisvestingsbeleid is vastgesteld, is er een deadline bepaald. Ondertussen gaat de inventarisatie o.b.v. het aantal medewerkers en het aantal gehuurde vierkante meters overheidshuisvesting door. De voorgaande afrondingsdatum was 1 april 2023.
				14. Huisvestingsplan overheid Curaçao.	31 augustus 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. Het huisvestingsplan t.b.v. Implementatieplan is afgerond. Besluitvorming en realisatie zal de nodige tijd in beslag nemen.
				15. Businesscases "Nationale Bibliotheek Curaçao i.c.m. OWCS huisvesting" en "Postkantoor".	31 augustus 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. De business cases bibliotheek en Postkantoor zijn op hoofdlijnen afgerond maar dienen nader te worden uitgewerkt en aangeboden aan de RvM. Businesscases worden in opdracht van de betrokken ministeries uitgewerkt.
				16. Rapportage tussenstand kostenreductie overheidshuisvesting t.o.v. vastgestelde begroting 2024 en werkelijke kosten over 2023.	1 april 2024	Curaçao	De kostenontwikkelingen (van overheidshuisvesting) in 2023 geven aanleiding tot nauwere monitoring van 'werkelijke kosten in 2023 en begrote kosten in 2024' om eventuele laatste bijsturing in 2024 uit te voeren. De rapportage is in april af en wordt benut om koers te bepalen richting ijkpunt 2025, i.o.m. TWO.
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.2	Inrichten Directie Informatievoorziening	2. Opstarten bemensing Directie Informatievoorziening.	1 oktober 2024	Curaçao	Het organisatieplan (voorheen B.11.2.1.) en reorganisatie-statuut dient als basis voor het starten van de bemensing van de Directie informatievoorziening.
		B.11.3	Generieke cloud omgeving	4. In gebruik nemen Cloud omgeving.	n.n.b	Curaçao + Nederland	Voordat er applicaties in de Cloud omgeving in gebruik genomen worden zal er vanuit het Directie informatievoorziening i.o. een richtingbepalend advies moeten komen.
		B.11.5	Digitale identificatie	4. Business case EHerkenning afgerond.	1 april 2024	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. Op verzoek van de stuurgroep is de business case voorzien van een vergelijking van aanbieders. Het plan van aanpak o.b.v. de business case wordt afgerond. De aanpak gaat 1 oktober van start.
		B.11.8	Data Exchange project (ter vervanging van Stelsel Basisregistraties, B.11.6)	2. Planning werkzaamheden, opleidingen, inrichting zaaksysteem en bouwen & testen zaaktypen afgerond.	1 april 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. Het Plan van Aanpak (incl. resultaatplanning, training etc.) wordt in het eerste kwartaal aangeboden aan de RvM. De voorgaande afrondingsdatum was 1 juli 2023.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.11	vervolg	B.11.9	Implementatie van M 365	5. Volledige implementatie M365.	31 augustus 2024	Curaçao	Na een voorbereidende pilot gelanceerd, staat de volledige uitrol van M365 voor ministeries van Algemene Zaken, Economische Ontwikkeling, Justitie, Financiën (incl. Belastingdienst) en Bestuur, Planning en Dienstverlening gepland. De voorbereidende pilot voor de resterende vier ministeries staat gepland voor de aanvang derde kwartaal.
		B.11.10	Aanpassing registraties en data verbetering.	2. Verkenning strategische systemen.	1 mei 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. Met aanpassen van registraties en het verbeteren van data bij strategische systemen, krijgt het project Data exchange een impuls. Het is in het eerste kwartaal niet gelukt om een geschikte (lokale) projectleider te vinden. Voorgaande deadline was 1 maart 2024.
B.13	Maximaliseren duurtetoeslag op 100 procent van salaris; verlagen huidige duurtetoeslag uitkeringen met 10 procent (en geen indexering), waarbij rekening zal worden gehouden met mogelijk onevenredige financiële implicaties in individuele gevallen.	B.13.1	Besluitvorming over implementatiemogelijkheden, op basis van door Curaçao aan te leveren gedegen onderbouwing.	3. Uitvoering besluitvorming.	n.n.b.	Curaçao + Nederland	De maximalisatie van de duurtetoeslag op 100 procent van het salaris is reeds doorgevoerd per 1 januari 2016. Besluitvorming over het verlagen en niet indexeren van de duurtetoeslag is uitgesteld en wordt in samenhang bezien met maatregel E.4.1.1 Hervorming Sociale Verzekeringen.
B.14	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	B.14.1	Implementeren Plan van Aanpak Nationaal Statistisch Systeem (NSS) en mechanismen voor aanlevering, bewerken en disseminatie van data	2. Opleveren samenwerkingsconvenanten, ten behoeve van het NSS.	1 juni 2024	Curaçao	Deze hervorming gericht op betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling, was voorheen onderdeel van Thema A, als A.2. I.o.m. de NHC is deze hervorming overgeheveld naar thema B, omdat dit beter past bij de verantwoordelijkheid van Minister BPD. Het volgende convenant is met de belastingdienst. In het kader van het ondertekende convenant, werkt OCWS met CBS aan het verbeteren van data en het publiceren van statistiek, met keurmerk van CBS.
				4. Start ontwerp en bouw Data Dashboard.	1 mei 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. Het starten van ontwerp en de bouw van het Data Dashboard van CBS volgt op het in gebruik nemen van de Database door CBS (A.2.2.11.). Dat ligt stil door het uitblijven van financiering voor een startlicentie. Oorspronkelijke afrondingsdatum was 30 september 2023.
				9. Een oplaadportaal en datawarehouse. Personeel getraind voor het gebruik.	n.t.b.	Curaçao	De realisatie van een oplaadportaal en datawarehouse en trainen van personeel van CBS, volgt op het in gebruik nemen van de Database door CBS (A.2.2.11). Dat ligt stil door het uitblijven van financiering voor een startlicentie.
				10. Databronnen van andere departementen en instanties (van b.v. onderwijs en basisregistratie) koppelen aan de database.	n.t.b.	Curaçao	Het koppelen van databronnen volgt op het in gebruik nemen van de Database voor CBS (A2.2.11) en het inrichten en bouwen van de data dashboard (A.2.2.4). Voorgaande afrondingsdatum was 30 september 2023.
				11. Ingebruikname Database GMN door CBS.	1 februari 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. De database is aangepast, licenties zijn begroot. Bekostiging laat nog op zich wachten. Het gebruik van de database door CBS kan van start (vervolg op A.2.2.3). Voorgaande afrondingsdatum was 1 december 2023.
				12. Vaststellen nieuwe statistiekverordening in RvM, samen met National Strategy for the Development of Statistics (NSDS).	1 april 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. De verordening is juridisch getoetst, maar is nog niet aangeboden aan de RvM. TWO en BPD gaan in overleg om deze sleutelontwikkeling in de hervorming van het NSS afgerond te krijgen. Afrondingsdatum voor oplevering van de concept-verordening (voorheen A2.2.6) was 31 maart 2023.
				15. Tweede PvA ter versterking van NSS en CBS in 2024 en 2025, opgeleverd.	1 juni 2024	Curaçao	O.b.v. aanbevelingen uit internationale adviesrapporten van ECLAC en Caricom, zal onder meer worden ingezet op verbeteren nationale rekeningen i.s.m. MEO & CBCS en implementatie geïntegreerd Nationale Rekening Software en Handelsstatistieken Systeem.
				16. Versterken Dutch Caribbean Statistical System (DCSS).	1 september 2024	Curaçao	CBS CUR werkt als voorzitter DCSS voorstel tot uitvoeren Peer review Nationaal Statistisch Systeem uit. Dit wordt gekoppeld aan produceren macro-economische statistiek in DCSS-verband (voorheen A2.2.14). Daarnaast verkent CBS de mogelijkheden tot de wettelijke inkadering van DCSS.

Thema C: **Belastingen**

Doel

- het herinrichten van een robuust belastingstelsel met een brede grondslag, dat bijdraagt aan een eerlijke(re) verdeling van het inkomen, stimulering van de economie en uitvoerbaarheid en controleerbaarheid door de Belastingdienst;
- het realiseren van adequaat ingerichte belastingdiensten.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.2	Uitvoering Quickwins uit het PvA.	3. Staten hebben het eerste deel van de veegwet vastgesteld. Wetswijziging herstelt omissies in of past diverse oudere landsverordeningen aan, voert aanbevelingen van OESO door en implementeert adviezen van Curaçaose adviesorganen.	1 mei 2024	Curaçao	De Centrale Commissie heeft het ontwerp behandeld in februari 2024. De datum voor de openbare vergadering is nog niet vastgesteld maar wordt spoedig verwacht. De oorspronkelijke datum was 1 april 2024.
				4. Staten hebben de wetswijziging omzetbelasting (OB) vastgesteld. Wetsvoorstel maakt uitzonderingen op OB-verplichting mogelijk en wijzigt wijze van inning van een deel van de verschuldigde OB.	1 juli 2024	Curaçao	Curaçao doorloopt het wetgevingstraject. Overleg met de commerciële banken over de praktische implementatie vindt plaats. Advies Raad van Advies wordt verwacht in Q1, waarna nader rapport wordt opgesteld en aanbieding aan de Staten kan plaatsvinden.
				7. De Staten hebben wetswijzigingen gebaseerd op het visiedocument IB & WB vastgesteld. Wetsvoorstel moet versimpelingen realiseren, mazen dichten en effectiviteit verbeteren.	Q4 2024	Curaçao	De Minister van Financiën keurt de beoogde wetswijzigingen goed. Curaçao deelt de beoogde wetswijzigingen met TWO. Aanbieding aan de verschillende adviesorganen wordt voorzien niet later dan 1 juli 2024. Behandeling in de Staten kan dan plaatsvinden voor eind 2024.
		C.1.4	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	1. De visie op de hervorming van het belastingstelsel is geactualiseerd en vastgesteld.	Q2 2024	Curaçao + Nederland	Opstellen van een visiedocument met hervormingskaders in Q1 en Q2 (rekening houdend met de laatste bestuurlijke prioriteiten en voortschrijdende inzichten, internationale- en EU-regelgeving en richtlijnen met betrekking tot belastingheffing en input van relevante stakeholders, waaronder adviezen van de TWO, verwerkt).

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.5	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	8. De nieuwe structuur van de belastingdienst is goedgekeurd door de Ministerraad.	Q2 2024	Curaçao	Het plan voor de nieuwe structuur wordt vooraf gegaan door een enquête onder het personeel. Het plan omvat onder andere concept aanpassingen van de wetgeving, nieuwe functieomschrijvingen, schalering en beloning.
				9. Het sociaal statuut voor de transitie naar de nieuwe belastingdienst is gereed.	Q2 2024	Curaçao	Het sociaal statuut regelt de transitie van het bestaande personeel naar de nieuwe structuur. De rechtspositie verandert, en medewerkers zullen solliciteren op nieuwe functies. Tegelijk met het statuut worden ook een plaatsings-, toetsings- en bezwaarcommissie ingesteld.
				10. De inrichting van de nieuwe HR functie is afgerond.	Q2 2024	Curaçao	Dit resultaat houdt in dat in ieder geval de functie van hoofd HR is ingevuld en de afdeling is op hoofdlijnen ingericht en de voornaamste posities zijn ingevuld.
		C.4.6	Op basis van bestaand en aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Douane kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	1. Vastgesteld plan van aanpak voor de modernisering en optimalisering van de Douane.	Q2 2024	Curaçao + Nederland	Het plan van aanpak wordt vastgesteld aan de hand van de resultaten van de nulmeting die in Q1 van 2024 heeft plaatsgevonden.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Curaçao overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Belastingregeling overeenkomen.	2. Regeling heeft adviestraject doorlopen en is behandeld in de parlementen.	1 april 2024	Curaçao + Nederland	De BRNC is reeds behandeld in de parlementen van Nederland en Curaçao afzonderlijk. De verwerking van de nota naar aanleiding van het verslag van het parlement van Curaçao heeft enige vertraging opgelopen. Wanneer deze nota beschikbaar komt kan definitieve behandeling volgen als Rijkswet in de 2e kamer. Oorspronkelijke deadlines waren 1 januari 2023, 1 januari 2024 en 1 februari 2024.

Thema D: **Financiële sector**

Doel

- het realiseren van een stabiele financiële sector die zijn rol ter ondersteuning van de reële economie op een goede manier kan vervullen;
- het realiseren van een passende wijze van regulering van de financiële sector, waarbij adequaat toezicht wordt gehouden op de naleving;
- het realiseren van een toezichthouder die tijdig en daadkrachtig optreedt bij problemen bij financiële ondernemingen.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
D.2	Er wordt een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.2.2	Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig.	1. Als onderdeel van de Enniaresolutie is in het hoofdlijnenakkoord bepaald dat de opname van de actiepunten onder Thema D in de uitvoeringsagenda staat.	Doorlopend	CBCS	Als onderdeel van de afspraken in het kader van de Ennia-resolutie (i.c. het Hoofdlijnenakkoord d.d. 15 december 2023 en de daarop betrekking hebbende moties van de Staten), zijn en worden door de CBCS de nodige hervormingen doorgevoerd ter versterking van het toezicht op de financiële sector, zoveel mogelijk rekening houdend met IMF adviezen. De CBCS zal het IMF uiterlijk 31 maart 2024 een review laten uitvoeren van de kwaliteit van de doorgevoerde hervormingen in het toezicht en regelgevend kader via een Financial Sector Assessment Program (FSAP).
				3. Inrichten Financiële Stabiliteitscomité t.b.v. beleidsdialoog met Min Fins Curaçao en Sint Maarten.	31 juli 2024	CBCS + Min Fin	Datum geactualiseerd. Er dient een verzoek te worden gedaan aan het IMF vanuit het Ministerie van Financien, t.b.v. advies bij het opstarten van een dialoog tussen CBCS en de Min Fins over institutionele vormgeving van het comité. Initiële deadline was 30 september 2023.
				4. Strategische Review toekomstige financiële sector.	30 september 2024	CBCS	Datum geactualiseerd. Er wordt gewerkt aan de opdrachtformulering voor uitvoering van de Review. De voorgaande deadline was 30 september 2023. (voorheen D.1.2.4).
				5. Afronden implementatie Risicogericht toezicht.	31 december 2024	CBCS	(voorheen D.1.2.5).
				7. Review resolutieraamwerk en implementatie DGS.	31 december 2024	CBCS	(voorheen D.1.2.7).
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Voortzetting plan van aanpak CBCS, ontwikkeling wetgevingskalender en afspraken met WJZ over versterking wetgevingscapaciteit.	3. Wetgevingskalender implementeren: a) Lv toezicht virtuele activa dienstverleners; b) Lv betaaldienstverleners; c) Lv toezicht pensioenen.	Doorlopend	CBCS + Curaçao	
D.5	De governance van de CBCS wordt versterkt, conform internationale best practices waaronder door het scheiden van verschillende taken binnen de CBCS.	D.5.2	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de interne organisatie van de CBCS.	1. Voortgang aanbevelingen naar aanleiding van review interne organisatie monitoren. Bij de opvolging van de aanbevelingen uit het IMF-rapport staat de onafhankelijkheid van de CBCS voorop.	Doorlopend	CBCS + Curaçao	In het eerste kwartaal wordt gewerkt aan het aanpassen van het bankstatuut, een en ander mede rekening houdend met de daarop betrekking hebbende moties van de Staten. De interne governance is een verantwoordelijkheid van de CBCS. Het bewaken van de onafhankelijkheid is een verantwoordelijkheid van zowel de landen Curaçao en Sint Maarten als van de CBCS.

Thema E: **Economische hervormingen**

Doel

- het realiseren van een weerbare, dynamische en veerkrachtige economie;
- het realiseren van een robuust en betaalbaar sociaal zekerheidsstelsel, dat de prikkels op de juiste plek legt.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Onderzoek arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	6. Implementatieagenda opgesteld.	1 juli 2024	Curaçao + Nederland (werkgroep E.1)	Het onderzoeksrapport is afgerond. Na dialoog met sociale partners (vakbonden en werkgevers) en het besluitvormingsproces met SOAW en de SVB, kan een implementatieagenda worden opgesteld die in Q2 2024 kan worden vastgesteld door de Minister. Om deze dialoog te verdiepen zal in Q2 ook het rapport gepresenteerd worden aan de Dialogo Nashonal en de Raad van Ministers.
				7. Implementatieagenda vastgesteld.	1 augustus 2024	Curaçao + Nederland	Zie toelichting E.1.1.6.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.0	Activiteit nader in te vullen				Aan deze maatregel wordt deels invulling gegeven in E3 (illegale tewerkstelling buitenlandse arbeiders).
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1	Onderzoek illegale tewerkstelling arbeidskrachten, inclusief verbeteren van de toelatingsketen.	8. Vastgesteld plan van Aanpak waarin hervormingsmaatregelen worden voorgesteld.	1 april 2024	Curaçao	Het plan is aan de RvM gepresenteerd, met het verzoek dat de Minister van Economische Ontwikkeling en Minister van Justitie binnen 2 weken hierop reageren. Hierdoor is de datum geactualiseerd. In de werkgroep wordt gewerkt aan het integreren van verschillende beleidsinitiatieven om te komen tot 1 gezamenlijk beleid voor kennismigranten en andere specifieke doelgroepen. Voor het uitvoeringsproces wordt een werkbezoek ingepland om 'best practices' van Caribisch Nederland te verzamelen. Ook is in het kader van het verkrijgen van inzicht in de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte aan arbeidskrachten een samenwerking opgestart met vertegenwoordigers uit relevante sectoren.
				9. Start implementatie hervormingsmaatregelen.	1 april 2024	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. Nadat politieke besluitvorming in de RvM heeft plaatsgevonden, kan worden gestart met de implementatie van de geprioriteerde hervormingsmaatregelen (zie ook E.3.1.8). De mijlpalenplanning van de implementatie wordt opgenomen in de volgende uitvoeringsagenda's.
				10. Start nader onderzoek.	n.n.b.	Curaçao + Nederland	Het onderzoek illegale tewerkstelling arbeidskrachten heeft een lijst quick wins en korte- en langetermijnmaatregelen opgeleverd (E.3.1.6). Het onderzoek heeft tevens uitgewezen dat er op een aantal onderwerpen nader onderzoek moet worden gedaan (E.3.1.7). Het nader onderzoekstraject is in onderling overleg getemporiseerd, gezien de veelheid aan onderzoeken bij SOAW die al lopen of net zijn afgerond en waar de overgang naar implementatie van hervormingsmaatregelen momenteel veel van de organisatie vraagt.
		E.3.3	Doorlichting van de Arbeidsinspectie SOAW	6. Programma modernisering inspectie SOAW is afgerond.	30 juni 2024	Curaçao + Nederland	Het streven is om het Programma Modernisering Inspectie SOAW halverwege 2024 af te ronden. De voortgang van de uitvoering vordert stapsgewijs. Veel acties (bijvoorbeeld aanvraag bevoegdheden, herzien wetgeving, invoer registratiesysteem) zijn in gang gezet. O.b.v. het overzicht van de concrete acties dat in december 2023 beschikbaar is gesteld, worden de openstaande acties voor 2024 verder opgepakt.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.1	Realiseren duurzame betaalbaarheid Sociale Verzekeringen (behoudens zorggerelateerd). Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	4. Advies minister SOAW over integrale aanpak sociale zekerheid en zorg is aangeboden aan de Raad van Ministers.	1 april 2024	Curaçao + Nederland	Advies van minister van SOAW aan de minister van GMN over de integrale aanpak rondom sociale zekerheid en zorg is conform planning verstuurd voor agendering in de RvM. De agendering heeft in de eerste maanden van 2024 nog niet plaatsgevonden, daardoor is de datum geactualiseerd.
				5. Het (participatief) formuleren van beleidsvoorstellen en het presenteren van deze beleidsvoorstellen ter besluitvorming aan de Raad van Ministers.	1 juli 2024	Curaçao	De maatschappelijke consultatie over de voorstellen uit het eindrapport dat in juni 2023 door de onderzoekers is afgerond, is deels gaande. Het plan van aanpak voor communicatie, participatie en procesbegeleiding wordt uitgewerkt, het beleidsvoorstel wordt gepresenteerd, vervolgd met een presentatie aan de Raad van Ministers, publicatie van deelrapporten en roadmap voor implementatie. Deelrapporten worden gefaseerd gepubliceerd op het moment dat overeenstemming is over hervormingsvoorstellen op het terrein van het deelrapport maar uiterlijk in Q3 2024. De hervormingsvoorstellen worden ter besluitvorming aan de Raad van Ministers aangeboden. Oorspronkelijke datum was 1 mei 2024, omdat de wijzigingen mogelijk ingrijpend zijn wordt tijd genomen voor zorgvuldige voorbereiding en afstemming.
				6. Opgestelde en vastgestelde roadmap voor de implementatie.	1 juli 2024	Curaçao + Nederland	In de roadmap komen de waarborgen voor de uitvoering van de plannen voor onderdelen E1 tot en met E4.2 en hun onderlinge samenhang tot uitdrukking.
		E.4.2	Realiseren duurzame betaalbaarheid sociale voorzieningen. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	9. Implementatieplan Knelpuntenanalyse Sociale Voorzieningen wordt uitgevoerd en gemonitord.	15 december 2024	Curaçao + Nederland (werkgroep E.4)	SOAW monitort de uitvoering van het implementatieplan. Specifieke juridische bijstand vanuit TWO is o.a. aangevraagd voor de hervorming van de nodige landsverordeningen en besluiten inzake het bijstandstelsel. Het document integrale visie op bijstand wordt in Q2 door de Minister vastgesteld. In Q2 en Q3 worden de benodigde wijzigingen m.b.t. de landsverordeningen en besluiten inzake het bijstandstelsel geinventariseerd en waar mogelijk worden aanpassingsvoorstellen gedaan inclsuief het beleid van kosteloze rechtskundige bijstand.
		E.4.3	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook F.3.2).	4. Halfjaarlijkse rapportage waaruit blijkt dat Curaçao het structurele evenwicht in het schommelfonds bewaakt en zonodig maatregelen neemt om genoemd evenwicht te realiseren.	Halfjaarlijkse rapportage van de werkgroep SVB per 30 juni en 31 december	Curaçao	Uit de halfjaarlijkse rapportage blijkt dat het schommelfonds in evenwicht is of een overschot vertoont.
E.5	Curaçao verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door de TWO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Curaçao en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.0	Activiteit nader in te vullen				

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningenstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.3	Aanpak 'red tape' en 'cost of doing business'	8. Implementatie programma ter verbetering van het ondernemerschapsklimaat: vermindering red tape.	1 januari 2025	Curaçao + Nederland	De implementatie van het programma loopt; om red tape te verminderen wordt komende tijd ingezet op het efficiënter maken van de bankhandtekeningkaart en het afronden van de testcase voor het versneld kunnen toelaten van kennismigranten, met de Toelatingsorganisatie van Min Justitie en met SOAW (E.3).
				9. Implementatie programma ter verbetering van het ondernemerschapsklimaat: verlagen cost of doing business.	1 januari 2025	Curaçao + Nederland	De implementatie van het programma loopt; om de cost of doing business te verlagen wordt komende tijd ingezet op een aanpak digitalisering MKB en verduurzaming energieverbruik bedrijven.
		E.6.5	Project integrale gebiedsontwikkeling Schottegat en Havengebied	1. MEO werkt een economische gebiedsvisie Schottegat uit.	31 augustus 2024	Curaçao	Er wordt een projectleider aangetrokken en een gebiedsvisie uitgewerkt met stakeholders, waaronder met VVRP en GMN. De visie wordt benut voor de inzet van een gebiedsmanager.
		E.6.6	Het opstellen van een Theory of Change	3. Verkenning tot uitlijnen en intensiveren inspanningen E6 met National Development Plan UNDP.	1 augustus 2024	Curaçao en Nederland	De SDG-cie van Curaçao overlegt met UNDP over de tussentijdse evaluatie van het National Development Plan Curacao om de balans op te maken en te bepalen op welke inspanning geintensiveerd kan worden. Deze analyse kan helpen om doelen te stellen voor de komende tijd, waar vanuit het Landspakket op aangesloten kan worden.
		E.6.7	Toepassen aanbevelingen rapport The Curaçaoan economy in relation to other small island states	1. Appreciatie aanbevelingen.	1 april 2024	Curaçao en Nederland	Datum aangepast. De appreciatie van EZK moet nog volgen. Ondertussen worden o.b.v. de aanbevelingen de economische free zones nader onderzocht, verkend of Transnational Education een economische kanskaart is, en de impact van bilateral trade agreement nader onderzocht.
		E.6.8	Implementeren Economische Gebiedsvisie Binnenstad	1. Start uitvoering programma o.b.v. gebiedsvisie.	1 april 2024	Curaçao en Nederland	Datum geactualiseerd. De start is in voorbereiding. Er wordt een terms of reference opgesteld voor een gebiedsmanager die i.s.m. VVRP wordt afgestemd met programma Grond en Vastgoed (E7) afgestemd, onder meer op gebiedsontwikkeling Rif & Colon.
		E.6.9	Verbeteren samenwerking t.b.v. schaalvergroting	1. analyse onderzoeksrapport mededinging in Curaçao.	1 juli 2024	Curaçao en Nederland	Op basis van ondervindingen uit het onderzoek naar het verbeteren functioneren markten en mededinging, wordt een wegwijzer gepubliceerd over welke vormen van samenwerking van marktpartijen wél zijn toegestaan. EZK verkent of het de onlangs opgerichte mededingingsautoriteit in Aruba en mededingingsautoriteit in Curaçao gezamenlijk kan ondersteunen bij ontwikkelingen op het gebied van consumentenbescherming en vestigingswetgeving.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.1	Duurzame versterking van Domeinbeheer.	2. Vaststellen hoofdlijnen van de nieuwe inrichting van Domeinbeheer door RvM.	n.n.b.	Curaçao	On hold. De hoofdlijnen zijn gereed, aanbieden aan de RvM gebeurt in lijn met proces en tijdslijn implementatie VFO (B4.1.) Er komt na vaststelling van het PVA een afdeling vastgoed, die een aanzienlijk deel van het overheidsvastgoed gaat beheren en als opdrachtnemer voor de departementen gaat werken ten aanzien van de overheidshuisvesting (B.10). Daarnaast zal een traject binnen Domein worden opgestart, dat leidt tot een cultuurverandering t.b.v. resultaatgericht werken.
				4. In gebruik nemen financiële kaders, een position paper en interne afspraken Domeinbeheer, intern VVRP met ministerie van Financiën.	31 december 2024	Curaçao	De regering van Curacao heeft via de kapitaaldienst middelen ter beschikking gesteld voor uitvoering van de grondexploitatie Colon. De administratie van de inkomsten en uitgaven gebeurt in een aparte grondexploitatie op basis van de tot nu toe besproken spelregels. Hiermee wordt geoefend; dit wordt voor 1 juli 2024 geëvalueerd. Daarna zullen de werkzaamheden tbv landsverordening "werken met grondexploitaties" worden opgestart.
		E.7.2	Hervorming en verzakelijking van het grond- en vastgoedbeleid en -beheer.	6. Koppelen aministratie uit te geven kavels en te ontwikkelen gronden aan het GIS-systeem.	1 juni 2024	Curaçao	Er wordt gestart met het intrekken van erfpachtcontracten en opties voor zover deze niet zijn betaald, danwel indien de afgesproken bebouwing niet is gerealiseerd. Ten minste drie intrekkingsprocedures zijn opgestart.
		E.7.3	Schoon door de poort.	3. Formaliseren van in aanmerking komende illegaal geoccupeerde gronden en verlengen verlopen erfpacht gronden.	1 augustus 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd, omdat de pilot rond het formalisering van 200 casussen illegaal geoccupeerde gronden afgerond is. Nu wordt er een schema gemaakt voor hoe de overige illegaal geoccupeerde gronden worden aangepakt.
		E.7.4	Bijdrage aan de economische ontwikkeling.	2. Uitwerking principenota's over gebiedsontwikkelingen Rif en Colon.	1 april 2024	Curaçao	Nu dat de grondexploitatie Colon is goedgekeurd door RvM, wordt er gestart met het opzetten projectorganisatie. Het participatietraject Colon loopt. De herhuisvesting gebruikers Colon-gebouw is gereed en de sloop gaat van start. Met CPA wordt het verkeerstraject verder uitgewerkt en de plannen voor het verplaatsen van het Honkbalstadion worden afgerond. De aankoop Chephacu gebouw is goedgekeurd en er wordt een start gemaakt met een nieuwe Grex Colon incl. kraamkliniek, waar een vastgoedexploitatie voor wordt gemaakt.
				3. Afronden principenota's gebiedsontwikkeling Zakito en Maria Maai.	n.n.b	Curaçao	Het project Rif en Colon is veel omvangrijker dan initieel gedacht. Het project Zakito en Maria Maai schuift daarom door en gaat op een nader te bepalen moment van start.
				5. Position paper Ruimtelijke Economische Strategie opgeleverd. Dient als basis voor strategische beleidsvorming VVRP.	31 juli 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. De inhoudelijke position paper is voor presentatie op 31 maart geagendeerd in de RvM. Op basis van behandeling in de RvM zal de position paper worden uitgewerkt tot de daadwerkelijke strategie.
		E.7.5	Bijdrage aan de overheidskas.	2. Verzenden facturen ter waarde van NAf 2,5 miljoen in 2024.	31 december 2024	Curaçao	Datum geactualiseerd. De target t.w.v. NAF 2,5 miljoen voor 2024 is gelijk aan die van 2023. De aanpak wordt geconsolideerd.

Thema F: **Zorg**

Doel

- het beheersen en beheersbaar houden van COVID-19;
- het borgen van de continuïteit van de acute zorg;
- het efficiënt inrichten van de zorg en het realiseren van een robuust en betaalbaar zorgstelsel.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend		Doorlopend	Curaçao	In de praktijk verloopt de monitoring van de uitvoering van deze maatregel via het Vierlandenoverleg Zorg.
F.2	In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en andere inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan: – reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); – gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; – regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); – rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit.	F.2.2	Voorstel om in gezamenlijkheid (Dutch Caribbean Hospital Alliance (DCHA) + het platform voor Zorgverzekeraars CAS-BES (PSZ)) een programma van eisen op te stellen waarop een (op kwaliteit en kosten gebaseerde) inventarisatie van tarieven van de bij DCHA aangesloten ziekenhuizen en zorginstellingen op andere bestemmingen (Colombia, Dominicaanse Republiek, Nederland) gestoeld zal worden.		Doorlopend	Curaçao	In de praktijk verloopt de monitoring van de uitvoering van deze maatregel via het Vierlandenoverleg Zorg.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.1	Een plan van aanpak vaststellen voor de inrichting van het traject om de duurzame betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van het zorgstelsel te realiseren. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant (modernisering zorgstelsel waaronder governance) meegenomen.	4. Vastgesteld nader rapport stelselwijziging, inclusief voorstellen voor flankerend beleid (zoals preventie en versterking eerstelijnszorg).	31 maart 2024 (Deelrapport Care) – 30 juni 2024 (Deelrapport Cure)	Curaçao	Het eindrapport over de stelselwijziging wordt gefaseerd aan de RvM ter vaststelling aangeboden, waarbij het accent (in lijn met de werkwijze van de SVB) zal worden gelegd op maatregelen in de "Care" en "Cure" sectoren. Oorspronkelijke deadline was 30 juni 2023. Het deelrapport over de "Care" is in concept gereed, maar nog niet vastgesteld. Het deelrapport over de "Cure" wordt opgeleverd na afronding van een belangrijk nader onderzoek en advies en de daarna benodigde stakeholdersconsultaties over de beoogde stelselwijziging. Dit zal, gerekend vanaf 1 maart 2024, waarschijnlijk nog vier maanden in beslag nemen.
				5. Vastgesteld plan van aanpak naar aanleiding van nader rapport.	15 april (PvA Care) – 1 september 2024 (PvA Cure)	Curaçao + Nederland	Nadat de deelrapporten (F.3.1.4) zijn vastgesteld door de RvM, worden de daarbij behorende plannen van aanpak (PvA) opgesteld voor de inrichting van een betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief goed zorgstelsel, waarbij tevens voorstellen voor flankerend beleid worden meegenomen. Oorspronkelijke deadline was 31 juli 2023. Het plan van aanpak Care wordt uiterlijk 15 april 2024 vastgesteld en die van Cure uiterlijk 1 september 2024.
		F.3.2	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook E.4.3.3).	4. Halfjaarlijkse rapportage waaruit blijkt dat Curaçao het structurele evenwicht in het schommelfonds bewaakt en zo nodig maatregelen neemt om genoemd evenwicht te realiseren.	Halfjaarlijkse rapportage van de werkgroep SVB per 30 juni en 31 december	Curaçao	Uit de halfjaarlijkse rapportage blijkt dat het schommelfonds in evenwicht is of een overschot vertoont.
		F.3.3	Implementatie maatregelen ter minimalisering verliezen bij het ziekenhuis CMC.	8. Periodiek overleg over voortgang uitvoering spoor 1 plan van aanpak verduurzaming exploitatie CMC.	Maandelijks vanaf 30 maart 2023.	Curaçao	Nadat de nodige onderzoeken door de Regiegroep zijn verricht en het advies van een extern onderzoeksbureau over spoor 1 is uitgebracht, wordt door een Begeleidingscommissie uiterlijk eind maart c.q. begin april 2024 advies uitgebracht. Dit advies behelst tevens het advies zoals genoemd onder F.3.3.9.
				9. Opgeleverd onderzoeksrapport kostprijs en doelmatigheid CMC (en AAH).	30 april 2024	Curaçao	Een onafhankelijk onderzoeksbureau onderzoekt de doelmatigheid van de bedrijfsprocessen van CMC conform aanbevelingen van de Nederlandse Zorgautoriteit en het bestuurlijk hoofdlijnenakkoord tussen de regering en de CMC-entiteiten. Oorspronkelijke deadline was 31 juli 2023. De rapportage is vertraagd door het hoor- en wederhoorproces bij het doelmatigheidsonderzoek en het besluit van de Begeleidingscommissie om een totaaladvies aan de minister uit te brengen in samenhang met het advies over spoor 1 (zie F.3.3.8). De eindrapportage van het onderzoeksbureau wordt uiterlijk eind maart 2024 verwacht. Nadat een appreciatie is uitgevoerd van de aanbevelingen van het onderzoeksbureau en gehoord de stakeholders, zal de Begeleidingscommissie uiterlijk 30 april 2024 advies uitbrengen aan de minister van GMN.
				10. Besluit van de regering inzake een structurele regeling voor de kosten van zorg aan ongedocumenteerden en onverzekerde patiënten.	1 augustus 2024	Curaçao	Nadere uitwerking wordt meegenomen in het deelrapport over de stelselwijziging "Cure" (zie toelichting F.3.1.4) dat uiterlijk 30 juni 2024 wordt voorzien. Oorspronkelijke deadline was 31 augustus 2023. De besluitvorming zal, na overleg met de Toelatingsorganisatie en private sector verzekeraars, uiterlijk 1 augustus 2024 plaatsvinden.
				11. Officieel instellen van de Curaçaose Zorgautoriteit.	31 juli 2024	Curaçao	De CZa is op dit moment inhoudelijk als adviesinstantie gedeeltelijk operationeel, maar mist nog steeds een juridische grondslag. Oorspronkelijke deadline was 1 maart 2024. In het wetgevingstraject zijn er vertragingen opgetreden. De aanbieding van de instellingsverordening voor de CZa aan de adviesorganen is voorzien voor Q1/2024. Thans bestaat de verwachting dat de CZa per 30 juni 2024 kan worden geformaliseerd, nadat de desbetreffende verordening door de Staten is goedgekeurd.

Thema G: **Onderwijs**

Doel

- het realiseren van een basiskwaliteit van onderwijs;
- realiseren van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
- het realiseren van goede doorstroom tussen stelsels van onderwijs (al dan niet in Europees Nederland).

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
G.1	Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde: - onderwijskwaliteit, lesmethoden en –middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken. Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.	G.1.1	Uitvoeren doorlichting op basis van vastgesteld plan van aanpak.	5. Opgestelde theory of change en onderliggende roadmap.	1 mei 2024	Curaçao en Nederland	De Theory of Change resultaten worden in onderwijskundige context geformuleerd, geprioriteerd afgestemd met het programma Mehorashon di Enseñansa en de geselecteerde prioriteiten worden in roadmaps uitgewerkt. Daarna wordt gezamenlijk met NHC en TWO bepaald welke activiteiten in het Landspakket worden opgenomen. Deze activiteiten worden onder G.1.3 weergegeven in de Uitvoeringsagenda. Oorspronkelijke deadline voor de roadmap was 31 oktober 2023.
				6. Vastgestelde aanvullend onderzoeksvoorstel.	1 mei 2024	Curaçao en Nederland	Plannen van aanpak voor de geïdentificeerde nieuwe aanvullende onderzoeken (zie G.1.1.7) worden in april 2024 ter vaststelling ingediend bij de Raad van Ministers. Oorspronkelijke deadline was 15 juni 2023.
				7. Aanvullend onderzoek is afgerond.	31 juli 2024	Curaçao	Een aanvullend onderzoek dat na de ToC sessies is geïdentificeerd, betreft het definiëren van een eenduidige basiskwaliteit van het onderwijs. Een tweede aanvullend onderzoek betreft het in kaart brengen van ongelijke kansen in het onderwijs en stappen hoe die te verminderen. Daarnaast zijn er bij de Quick wins al twee plannen van aanpak ontvangen die ook als aanvullend onderzoek kunnen worden betiteld: Benchmark salariëring en bekostigingsmethodiek. Zie ook G.1.3.1.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
G.1	vervolg	G.1.2	Achterstallig onderhoud onderwijshuisvesting aanpakken.	10. Vastgesteld strategisch huisvestingsplan.	31 december 2024	Curaçao + Nederland	Ter verduurzaming van investeringen in onderwijshuisvesting zijn de volgende stappen ondernomen: De bestemming van het regulier achterstallig onderhoud is beleidsmatig aangepast zodat per 1 januari 2025 geselecteerde gebouwen in overeenstemming met het hier onder genoemde spreidingsplan in aanmerking komen voor dit onderhoud. Er komt na vaststelling van het PvA een afdeling vastgoed, die een aanzienlijk deel van het overheidsvastgoed gaat beheren inclusief (delen van) onderwijsvastgoed. (zie ook E.7) Conform het programma Mehorashon di Enseñansa ligt er per 31 december 2024 een gedragen concept Spreidingsplan onderwijs en huisvesting voor Curaçao, inclusief het nodige beleid en concept wettelijke vastlegging. Oorspronkelijke deadline was 31 mei 2023.
				13. Operationele duurzame en toekomstbestendige uitvoeringsstructuur onderhoud scholen.	n.n.b.	Curaçao	Uitvoeren implementatieplan op basis van het vastgestelde strategisch huisvestingsplan (zie G.1.2.10).
				14. Uitgevoerd onderhoud scholen fase 1.	30 juni 2024	Curaçao	Uitvoeren onderhoud drie scholen (Cola Debrotschool, Nelly Winkelschool en Kolegio Erasmo) conform de beschikking en voorwaarden van 7 oktober 2022.
				15. Uitgevoerd onderhoud scholen fase 2.	31 december 2024	Curaçao	Uitvoeren onderhoud negen scholen (Adventschool Bonam, St. Paulus College, Skol Immanuel, Kolegio Alejandro Paula, Vigdis Jonckheer Mensing College, Marnix FO 1+2, Kolegio Monseigneur Willem Ellis, Kolegio San Hose FO 1+2 en Myrna Dovaleschool) conform de beschikking en voorwaarden van 6 december 2022.
		G.1.3	Uitvoeren acties die volgen uit de doorlichting van het onderwijsbestel.	1. Vastgestelde actieplannen voor prioriteiten Curaçao.	1 juni 2024	Curaçao	Vaststellen van actieplannen voor 1) het aanpassen bekostigingsmethodiek (V&V-stelsel), 2) de verdere ontwikkeling van de onderwijsapplicatie (CLOA), 3) een salarisbenchmark in de regio, 4) optimaliseren lerarenopleiding en 5) evaluatie personeel ten opzichte van het beroepsbeeld. Plannen 1, 2 en 3 zijn in concept opgeleverd en worden in maart en april aangepast. De oplevering van de overige plannen en de vaststelling wordt in Q2 2024 verwacht. Oorspronkelijke deadline 31 juli 2023.
				2. Plannen van aanpak verbetervoorstellen voor de langere termijn zijn opgesteld, vastgesteld door de Minister, ingediend bij en goedgekeurd door NHC en TWO.	1 juni 2024	Curaçao en Nederland	Met de oplevering van de Roadmaps per 1 mei 2024 worden de definitieve plannen ingediend. Zie G.1.1.5.

Thema H: **Versterken rechtsstaat**

Doel

- een bijdrage leveren aan de versterking van de rechtsstaat, door in ieder geval in te zetten op het versterken van het grenstoezicht, de aanpak van financieel-economische criminaliteit en het verbeteren van het detentiewezen.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.3	Opstellen realistisch meerjareninstroomplan met financiële paragraaf ter garandering operationele uitvoeringscapaciteit van alle H1-instellingen.	3. Opgestelde instroomplanning en instroomopgave voor het OM.	1 juli 2024	Curaçao	Na vaststelling functieboek voor OM via reguliere interne procedure van Curaçao, afronden van de instroomplanning voor het OM. Oorspronkelijke afrondingsdatum was 30 september en 31 december 2023.
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Projectfase uitvoeren op basis van vastgesteld plan van aanpak.	6. Concept-wetsontwerp gereed voor afhandeling conform wetgevingsprocedure.	31 december 2025	Curaçao en Nederland	Hoofdstuk 3 van het concept-wetsontwerp wordt afgerond en in het JVO van juni 2024 gepresenteerd. Na afronding van hoofdstuk 3, wordt begonnen met het opstellen van hoofdstuk 4 van het concept-wetsontwerp. Uitvoeren van een consultatieronde in alle landen na afronding van de concept-Rijkswet en inzichtelijk maken van de financiële gevolgen van de Rijkswet. Oorspronkelijke afrondingsdatum was 31 januari 2024.
				7. Uitvoeringstoets wetsontwerp.	30 juni 2025	Curaçao en Nederland	Op het moment dat een hoofdstuk klaar is, wordt een uitvoeringstoets uitgevoerd voor dat hoofdstuk. De uitvoeringstoets van hoofdstuk 2 wordt afgerond en in het JVO van juni 2024 besproken. Na afronding van hoofdstuk 2, wordt gestart met de uitvoeringstoets van hoofdstuk 3.
				8. Duidelijkheid over bijstandsverzoek landen van 14 december 2022.	31 december 2024	Nederland	Het voorstel om experts aan te trekken en de vacatureteksten om deze experts te werven worden besproken in en vastgesteld door de werkgroep. Na vaststelling van het voorstel en de vacatureteksten, wordt gestart met de werving van de experts.
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.3	Verbeterde operationele sturing van het CF conform de aanbevelingen van de Raad voor de Rechtshandhaving (resultaat 1 plan van aanpak).	2. Herzien en door de minister van Justitie van Curaçao vastgesteld handboek.	1 juli 2024	Curaçao	Afronden 'Handboek Medefinanciering' en 'Handboek Beheer Derdengelden'. Uitzetten concept-handboek voor feedback. Uitwerken van een verkorte en een reguliere procedure voor indiening voorstellen. Vaststellen handboeken door minister van Justitie van Curaçao. Oorspronkelijke afrondingsdatum was 31 maart 2024.
		H.12.5	Geoptimaliseerde organisatie door uitgewerkte en vastgestelde organisatie-inrichting en Administratieve Organisatie/ Interne Controle (resultaat 3 plan van aanpak).	2. Vastgestelde profielschetsen en procedure voor benoeming leden Criminaliteitsfonds Curaçao.	1 juli 2024	Curaçao	Onderdeel van het herzien handboek (zie H.12.3.2) wat nog moet worden vastgesteld door de minister.
				3. Gewijzigde en gepubliceerde Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds.	n.n.b.	Curaçao	Overleggen over de noodzakelijke wetgevingscapaciteit.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
H.12	vervolg	H.12.6	Geformaliseerde en gecommuniceerde administratieve procedures en eisen voor projecten (resultaat 4 plan van aanpak).	1. Gecommuniceerde formele en materiele (administratieve) regelgeving, beleid en procedures aangaande.	Doorlopend	Curaçao	Opstellen van een communicatieplan voor het CF in Q1. Uitvoeren communicatieplan vanaf Q3. Start uitvoering is afhankelijk van de vaststelling van het handboek (zie H.12.3.2).
				2. Herziene en nageleefde administratieve procedures.	Doorlopend	Curaçao	Herziene procedures zijn opgenomen in het handboek. Afronding is afhankelijk van de goedkeuring van het handboek (H.12.3.2).
H.17	Curaçao komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de CURMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroommogelijkheden van de CURMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.17.1	Opstellen plan van aanpak gericht op verdere professionalisering van de CURMIL, waar actualisatie van de Dienstplichtverordening een onderdeel van is.	2. Geactualiseerde dienstplichtverordening.	n.n.b.	Curaçao + Nederland	Curaçao werkt met Defensie aan de actualisering van de dienstplichtverordening, een specifieker tijdspad wordt nog bepaald. Er wordt in Q1 overleg gevoerd over de wijze waarop uitvoering gegeven gaat worden aan deze maatregel, de daarmee beoogde resultaten en de noodzakelijke randvoorwaarden (zoals wetgevingscapaciteit en projectaansturing).
		H.17.3	Opstellen moderne rechtspositieregeling voor Caribische miliciens, inclusief wettelijke inkadering.	1. Vastgestelde gemoderniseerde rechtspositieregeling.	1 juni 2025	Curaçao + Nederland	In Q2 2024 wordt door Defensie Nederland feedback gegeven op de tekstvoorstellen van Curaçao en Aruba voor een rechtspositionele regeling. De feedback zal samen met de landen besproken worden. Vanaf Q3 2024 wordt door de landen gewerkt aan het opstellen van een Landsverordening en Landsbesluit waarmee de rechtspositieregeling bepaald wordt. Na afronding van de concepten voor de landsverordening en het landsbesluit worden ze via eigen wetgevings- en instemmingsprocedures vastgesteld. Oorspronkelijke deadline was 1 april 2024.
H.18	Curaçao heeft op 1 april 2021 de benodigde stageplaatsen beschikbaar gesteld ten behoeve van het Sociaal Vormings Traject. Curaçao en Defensie sluiten voor 1 februari 2021 een convenant dat hierop toeziet.	H.18.1	Op basis van een gesloten convenant benodigde stageplaatsen beschikbaar stellen.	11. Bijsturing project naar aanleiding van de evaluatie.	Doorlopend	Curaçao	Aan de hand van o.a. de tussentijdse evaluatie uit november 2022, zullen Curaçao en Defensie in goed overleg bepalen welke wijzigingen noodzakelijk zijn om het project te optimaliseren.
				12. Opstellen contourenplan nieuwe opzet LWT.	1 mei 2024	Curaçao	Opstellen contourenplan aan de hand van tussentijdse evaluatie. Contourenplan wordt ingevuld als plan van aanpak, waarin ook de borging opgenomen is bij een van de deelnemende ministeries. Ingangsdatum is voorzien voor 1 september 2024. Oorspronkelijke deadline was 1 april 2024 en 31 december 2023.
				13. Evaluatie convenant Land Curaçao en Defensie.	1 mei 2024	Curaçao en Nederland	Convenant loopt af medio 2024 en dient aan te sluiten aan nieuwe opzet LWT. Oorspronkelijke deadline was 31 maart 2024.

Maatregel (zie Landspakket)		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
H.19	Curaçao komt met een getrapt plan voor de modernisering en hervorming van het aanbod van online-kansspelen. Dit plan bevat tevens een realistisch tijdpad met bijbehorende mijlpalen. De modernisering en hervorming omvat ten minste: 1. Wet- en regelgeving die voorziet in een onafhankelijke toezichthouder op online kansspelen. Zij verstrekt ook licenties en handhaaft indien nodig, waarbij als uiterste interventie de licentie kan worden ingetrokken. 2. Waarborgen dat aanbieders van online kansspelen vanuit Curaçao handelen conform wet- en regelgeving van de landen waarop zij zich richten. 3. Maatregelen om (via de Curaçao Gaming Control Board en de Belastingdienst) de door licentiehouders verschuldigde belastingen en licentievergoedingen te innen.	H.19.1	Uitwerken maatregel deel 1 en deel 2	18. LOK is vastgesteld en gepubliceerd.	30 juni 2024	Curaçao	Voortzetten lopende wetgevingstraject door behandeling concept-landsverordening in de Staten van Curaçao. De Nota van Wijziging zal, na aanbieding aan de Staten van Curaçao, ook worden gedeeld met TWO, eventuele input wordt waar mogelijk meegenomen door Curaçao. Oorspronkelijke deadline was 31 januari 2024 en 1 oktober 2023.
				19. Vergunningsverleningsproces en modelvergunningen zijn gereed en voldoen aan uitgangspunten H19 en het plan van aanpak.	1 juli 2024	Curaçao	Een beschrijving van het vergunningverleningsproces, de modelvergunningen en de beleidsregels van de CGA worden in concept met de TWO gedeeld. Eventuele input van de TWO wordt, voor zover mogelijk en wenselijk voor een optimale vergunningsverleningsproces en effectieve regulering van de sector, in overweging genomen door Curaçao. De concepten worden definitief gemaakt nadat de LOK is vastgesteld. Oorspronkelijke deadline waren 31 augustus 2023 en 1 december 2023.
				20. Inrichtingsplan (PvA) nieuwe toezichthouder is gereed en voldoet aan de LOK.	1 juni 2024	Curaçao	Aanpassen inrichtingsplan nieuwe toezichthouder, mede op basis van input van de TWO en de laatste versie van de LOK zoals die aan de Staten wordt aangeboden (zie H.19.1.17). Werven personeel voor afhandelen aanvragen van vergunningshouders. Oorspronkelijke deadline was 1 februari 2024 en 1 juni 2023.
				21. Nieuwe toezichthouder kan optimaal haar taken uitvoeren.	1 juli 2025	Curaçao	In de komende periode worden de volgende activiteiten ter realisatie van dit beoogd resultaat uitgevoerd: Na vaststelling van het Inrichtingsplan (zie H.19.1.20) wordt gestart met de implementatie daarvan, waaronder het aanpassen en vaststellen van de processen en procedures. Nadat de beoordeling van de lagere regelgeving is afgerond (zie H.19.2.2), wordt eventuele input van de TWO waar mogelijk meegenomen door Curaçao bij de implementatie.
		H.19.2	Er zijn waarborgen ingesteld die erop toezien dat het kansspelbeleid in Curaçao voorziet in de bescherming van minderjarigen en andere kwetsbare spelers	2. Beoordelen of de bestaande (lagere) regelgeving voldoende waarborgen biedt.	30 juni 2024	Curaçao en Nederland	TWO vergelijkt het overzicht van de eerder geïnventariseerde lagere regelgeving (H.19.1.5) met de laatste versie van de LOK zoals die aan de Staten wordt aangeboden om te adviseren over de nog ontbrekende aspecten in de regelgeving op het gebied van anti-witwasbepalingen, technische eisen, AML/Counter Terrorism Financing en consumentenbescherming en verslavingspreventie en over de eventueel nog aan te passen en op te stellen (lagere) regelgeving. Oorspronkelijke deadline was 15 mei 2023.

Landspakket **Curaçao**

Uitvoeringsagenda 1 april – 31 augustus 2024